

Uitvoeringsbeleid aanpak mensenhandel in de gemeente Maashorst

1. Inleiding

Mensenhandel tast de grondslagen van menselijke waardigheid aan. Het is een schending van de mensenrechten. Het is het verhaal van vraag en aanbod, van macht en kwetsbaarheid én van arm en rijk. Mensenhandel maakt een inbreuk op de individuele vrijheid van mensen en is daarmee één van de ernstigste en meest complexe vormen van ondermijnende criminaliteit. Elke dag worden mensen slachtoffer van seksuele-, arbeids- en criminele uitbuiting in een illegale winstgevende industrie. Niet voor niets zijn veel organisaties wereldwijd en in Nederland betrokken bij de bestrijding van deze lucratieve en snelgroeiende vorm van criminaliteit. De gevolgen van de verschillende vormen van uitbuiting zijn groot. Voor de slachtoffers en de samenleving.

In 2018 is in het landelijke Interbestuurlijk Programma (IBP, 5.11) mensenhandel als prioriteit opgenomen¹.

‘Alhoewel het voor velen onzichtbaar is, kent Nederland ook zijn (getraumatiseerde) slachtoffers van mensenhandel. Samenwerking tussen de zorg- en veiligheidsketens is essentieel. Dit vergt een aanpak op meer niveaus: passende regionale opvang, ondersteuning en nazorg en een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatoren (commissie Lenferink). Elke gemeente heeft over 4 jaar een duidelijk beleid om de aanpak van mensenhandel te borgen.’ (IBP, 5.11)

Op landelijk niveau zijn er de afgelopen jaren afspraken gemaakt om mensenhandel te stoppen en te voorkomen. De Programmaraad² stuurt de aanpak van mensenhandel aan op basis van landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen. De Programmaraad Mensenhandel heeft in 2020 een Werkgroep Beleid Mensenhandel geformeerd om gemeenten in de regio te ondersteunen bij de opgave om beleid inzake mensenhandel te maken. Het regionale ‘Beleidsplan voor de aanpak van mensenhandel en uitbuiting’ biedt hiervoor het kader.

Het uitvoeringsbeleid aanpak mensenhandel dat voor u ligt, is tot stand gekomen na uitgebreide afstemming tussen de gemeenten van het basisteam Maas en Leijgraaf (gemeente Boekel, gemeente Maashorst en gemeente Land van Cuijk). Daarnaast hebben verscheidene ketenpartners zoals politie, Openbaar Ministerie en Maatschappelijk Opvang input geleverd voor dit uitvoeringsbeleid. Dit uitvoeringsbeleid volgt de beleidspunten van het regionale plan en is een lokale aanvulling hierop.

De lokale aanvulling is van belang omdat de gemeente dicht bij de inwoner staat en daarmee een cruciale rol vervult in de preventie en aanpak van uitbuiting en hulpverlening aan slachtoffers. Om een stevige basis te creëren voor de aanpak mensenhandel, ligt de focus in het plan op het creëren van (interne) bewustwording, het krijgen van inzicht in de grootte van de problematiek en het verstoren van criminele processen. Lokale partners vinden we ook van belang, daarom nemen we hen mee in de doorontwikkeling van het plan.

Samen streven we naar het uitbannen van mensenhandel en het herstellen van de waardigheid en vrijheid van degenen die het slachtoffer zijn geworden.

2. Waarom een uitvoeringsbeleid mensenhandel, wat is de urgentie?

De complexiteit van het aanpakken van mensenhandel komt voort uit de diverse en vaak verborgen aard. Iedereen kan het slachtoffer worden van mensenhandel en elk slachtoffer heeft een uniek verhaal en achtergrond. Mensenhandel komt overal voor. In allerlei sectoren, in grote steden, op het platteland. Juist die diversiteit maakt het aanpakken van mensenhandel zo complex. Het begint met bewustwording,

1) Het Interbestuurlijk Programma is een initiatief van gemeenten, provincies, waterschappen en het rijk om samen meer te bereiken op grote maatschappelijke opgaven, zoals de aanpak van mensenhandel.

2) Hiervoor heette de Programmaraad ‘het Regionale Bureau Integrale Veiligheid Oost-Brabant (RIVOB)’. Zij worden gecoördineerd vanuit het Regionale Bureau Integrale Veiligheid Oost-Brabant (RIVOB). Het RIVOB ondersteunt de integrale samenwerking op het gebied van veiligheid tussen de 32 gemeenten in Oost-Brabant, de politie, het Openbaar Ministerie en een breed netwerk aan zorg- en veiligheidspartners.

met anders kijken naar situaties. Mensenhandel is geen 'ver-van-mijn-bed-show', mensenhandel is geen incident, maar een dagelijkse realiteit voor vele slachtoffers in Nederland.

Mensenhandel speelt zich af in een grijs en verborgen gebied en schuurt soms aan tegen seksueel grensoverschrijdend gedrag en illegale sekswork, soms gaat het over 'foute' relaties. Het kan ook samengaan met georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Soms blijken daders slachtoffers te zijn. Bovendien herkennen slachtoffers zichzelf vaak niet als zodanig, of ontkennen ze uit angst of schaamte dat ze worden uitgebuit. Angst onder slachtoffers, de lage aangiftebereidheid, de beperkte pakkans van de daders en het gebrek aan kennis over signalen bij de professionals in allerlei uit verschillende sectoren zorgen ervoor dat er nauwelijks zicht is op de werkelijke omvang van deze ernstige vorm van criminaliteit.

Verschillende internationale en nationale organisaties hebben schattingen gemaakt. De Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen schat op basis van internationaal en nationaal onderzoek het aantal op 5.000 tot 7.500 slachtoffers per jaar.³ Gemeenten kunnen een belangrijke rol spelen in de signalering van mensenhandel. Onze medewerkers en de medewerkers van de ketenpartners hebben een signaalfunctie. Zij zijn de oren en ogen op het gebied van mensenhandel. Als zij signalen van uitbuiting herkennen en melden, kunnen zij een belangrijke bijdrage leveren aan de strijd tegen mensenhandel.

3. Wat is mensenhandel?

Mensenhandel komt voor als:

- Seksuele uitbuiting;
- Arbeidsuitbuiting;
- Criminele uitbuiting;
- Gedwongen orgaanverwijdering.

3.1 Seksuele uitbuiting

We spreken van seksuele uitbuiting wanneer iemand wordt gedwongen om seksuele diensten te verlenen. Het gaat om gedwongen seksuele handelingen tegen betaling in de vorm van geld of van andere vergoedingen zoals kleding of eten, of de belofte daarvan. Er wordt daarbij gebruik gemaakt van dwang in de vorm van geweld, chantage of misbruik van de kwetsbaarheid en afhankelijkheid van het slachtoffer met als doel de dader te bevoordelen. Iedereen, volwassen en kinderen, kunnen slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting. Ongeacht zijn of haar verblijf of juridische status.

Seksuele uitbuiting omvat onder andere sekswork en pornografie onder dwang en gedwongen seksuele dienstverlening in woningen, bars, hotels, kuuroorden, massagesalons en de entertainmentsector. Het kan gaan om seksuele diensten aan vreemden of aan bekenden, bijvoorbeeld in het geval van gedwongen seks met vrienden van de partner.

Een bijzondere vorm van seksuele uitbuiting is uitbuiting door loverboys. Dat zijn (jonge) mensen die ervoor zorgen dat een meisje/vrouw of jongen/man verliefd op en/of afhankelijk van hen wordt. Daarna wordt zij/hij door misleiding of onder dwang als sekswerker te werk gesteld. Sommige slachtoffers gaan vrijwillig aan het werk, in de veronderstelling dat ze met hun inkomsten sparen voor een gezamenlijke toekomst met de loverboy of om hem uit nijpende schulden te helpen. Als ze dan willen stoppen staat de loverboy dat niet toe en blijkt het geld meestal verdwenen. Indien een reële keuze ontbreekt, is er sprake van seksuele uitbuiting.

Hoewel uitbuiting binnen fysieke seksuele dienstverleningen de meest voorkomende vorm van seksuele uitbuiting is, zijn er ook vormen van seksuele uitbuiting waarbij geen sprake is van fysiek contact, zoals het gedwongen verrichten van seksuele diensten via een webcam.

3.2 Arbeidsuitbuiting

Bij arbeidsuitbuiting worden mensen doelbewust door een vorm van dwang of door misbruik van omstandigheden of van zijn/haar kwetsbare positie gedwongen tot arbeid of diensten. Daarbij is bovendien sprake van een ernstige inbreuk op hun lichamelijke of geestelijke integriteit en/of hun persoonlijke vrijheid. Het gaat vaak samen met ernstige situaties op de werkvloer, een sterke inperking van de vrije keuze, grove overtreding van de arbeidswetten (onderbetaling, lange werkdagen, weinig rust en slechte arbeidsomstandigheden) en ondermaatse huisvesting. Doordat door het gebruik van dwangmiddelen een reële, vrije keuze wordt onthouden, doet de eventuele instemming van het slachtoffer met de beoogde uitbuiting niet meer ter zake. Uitbuiting komt in allerlei sectoren voor. Uit een risicoanalyse van de Nederlandse Arbeidsinspectie blijken de agrarische sector, de bouw, horeca, slachterijen en schoonmaak extra gevoelig voor uitbuiting.

3) <https://www.nationaalrapporteur.nl/publicaties/rapporten/2020/10/16/slachtoffermonitor-mensenhandel-2015-2019>.

3.3 Criminele uitbuiting

Criminele uitbuiting verwijst naar een situatie waarin mensen worden gedwongen of gemanipuleerd om illegale activiteiten uit te voeren voor financieel gewin van anderen. Denk aan het onder dwang plegen van diefstal, zakkenrollen, drugsmokkel en het knippen van hennep. Het belangrijkste kenmerk van criminele uitbuiting is dat het slachtoffer gedwongen wordt om activiteiten uit te voeren die bij wet verboden zijn. Ook gedwongen bedelarij of het gedwongen uitlenen van de bankrekening ten behoeve van criminele activiteiten vallen onder deze vorm van mensenhandel. De buit gaat vaak naar de uitbuiters/mensenhandelaar, die vaak georganiseerde criminele netwerken vertegenwoordigen. Criminele uitbuiting kan plaatsvinden in verschillende verbanden en omgevingen, en het treft vaak kwetsbare groepen, waaronder migranten, minderjarigen, en mensen in armoede. Door een combinatie van verschillende factoren kunnen criminele uitbuiting en overdracht op een volgende generatie nauw met elkaar verbonden zijn, waardoor het moeilijk is om deze vicieuze cirkel te doorbreken.

3.4 Gedwongen orgaanhandel

Een aparte vorm van mensenhandel is gedwongen orgaanverwijdering. Deze vorm wordt incidenteel signaleerd en opgespoord. Gedwongen draagmoederschap kan hier ook onder vallen. Aangezien deze trend naar verwachting niet verandert, laten wij deze vorm in onze aanpak buiten beschouwing.

4. Wat is de rol van de gemeente?

De gemeente is verantwoordelijk voor de preventie, signalering, handhaving, veiligheid en zorg op basis van de volgende rollen⁴:

Verantwoordelijk voor preventie mensenhandel	Door preventieve acties en voorlichting informeren we burgers en professionals wat zij kunnen bijdragen om mensenhandel te voorkomen.
Signaleerder	Door het dagelijkse contact met inwoners vormen we de oren en ogen in de samenleving waarbij signalen van mensenhandel kunnen worden opgevangen. Signaleren begint met kennis over mensenhandel, zowel bij burgers als professionals. Een betere kennis kan helpen om meldings- en aangiftebereidheid te vergroten. Om dit mogelijk te maken, is het van belang dat medewerkers, andere professionals en burgers weten wat mensenhandel is, hoe ze het kunnen herkennen en wat ze kunnen doen bij een vermoeden ervan.
Beleidsmaker	Als beleidsmakers zijn we verantwoordelijk voor het opstellen van een plan voor een sluitende aanpak, waarin alle gemeentelijke taken worden opgenomen. We sluiten zoveel mogelijk aan bij andere beleidsvelden.
Regisseur van de integrale aanpak	Als gemeente zijn we de spil in de integrale aanpak. We staan in contact met ketenpartners en zorgen voor de onderlinge verbinding tussen deze partners om zo een effectieve aanpak neer te zetten waar we regie op voeren.
Verantwoordelijk voor opvang en hulpverlening aan slachtoffers van mensenhandel	We zijn vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en vanuit de Jeugdwet organisatorisch en financieel verantwoordelijk voor de veiligheid, zorg en opvang voor alle slachtoffers van mensenhandel.

5. Wat zijn de regionale rollen of van ketenpartners?

We werken met verschillende ketenpartners samen in de aanpak van mensenhandel. In dit plan werken we de rol van zorgcoördinatie en politie verder uit.

5.1 Zorgcoördinatie mensenhandel ⁵

Slachtoffers in Nederland krijgen te maken met allerlei complexe procedures. Het doel van de zorgcoördinatie is belangenbehartiging en het organiseren van een samenhangend hulp en ondersteuningsaanbod aan (vermoedelijke) slachtoffers van mensenhandel die in de eigen regio verblijven en toeleiding naar de juiste organisatie.

4) Actieplan programma Samen tegen mensenhandel, Rijksoverheid 2022

5) Zoals commissie Lenferink al heeft aanbevolen is in het interbestuurlijk programma én in het programma Samen Tegen Mensenhandel afgesproken dat de gemeenten de functie zorgcoördinatie mensenhandel landelijk dekkend gaan organiseren

De zorgcoördinator zorgt ervoor dat de juiste procedures worden opgestart en blijft de kwaliteit en voortgang van de hulp en opvang monitoren. De zorgcoördinator bouwt aan een netwerk en voorziet het netwerk van kennis en expertise.

Taken zijn:

- Optimaliseren van het zorg- en ondersteuningsaanbod in de regio.
- De coördinatie van de hulpverlening per (vermoedelijk) slachtoffer inclusief intake en begeleiding.
- Verstrekken van informatie en advies aan professionals en cliënten.
- Rapportage en terugkoppeling aan CoMensha.

In Oost-Brabant is er regio dekkende zorgcoördinatie wat betekent dat er voor iedere gemeente in de regio een zorgcoördinator mensenhandel actief is. De zorgcoördinatoren mensenhandel in Oost-Brabant werken samen in de aanpak van mensenhandel. Voor onze regio is dit Maatschappelijke Opvang (MO) Den Bosch. Bij zowel signalen als casussen omtrent mensenhandel die bij de zorgcoördinatoren mensenhandel binnenkomen en waar de aandachtsfunctionaris mensenhandel van de gemeente nog niet bij betrokken is, neemt de betreffende zorgcoördinator mensenhandel de gemeente altijd op hoofdlijnen mee.

5.2 Politie

De politie heeft speciaal voor mensenhandel opgeleide rechercheurs in dienst. Zij zoeken op plekken waar mensenhandel kan plaatsvinden en luisteren met aandacht en zorg naar het verhaal van het (potentiële) slachtoffer. De rechercheurs houden met alles rekening en nemen met het slachtoffer door wat allemaal mogelijk is. Het welzijn van het slachtoffer staat voorop. De politie geeft aan wat het inhoudt om aangifte te doen en hoe het rechtsproces verloopt. Als alles duidelijk is, kan het slachtoffer bepalen of hij/zij wel of geen aangifte doet. Daarnaast verwijzen zij, indien nodig, het slachtoffer door naar de hulpverleningsorganisaties waarbij de zorg vaak wordt overgedragen aan de zorg coördinator. Slachtoffers melden zich zelden rechtstreeks bij de politie. De politie investeert veel in contacten met ouders van risicogroepen, onderwijs, hulpverlening, internaten en buurthuizen.

Controle bij sekswerkers

Naar aanleiding van de afspraken in het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie in 2018 is het bestuurlijk toezicht op legaal en illegaal sekswerk overgedragen naar de gemeenten. In de regio Oost-Brabant heeft de politieafdeling AVIM dit toezicht tot en met 2023 ondersteund. Deze controles zijn vaak gezamenlijk uitgevoerd met gemeentelijke toezichthouders. De insteek hierbij was de gemeente te trainen zodat het toezicht volledig bij de gemeenten kon worden neergelegd. Vanaf 2024 gaan de gemeenten Land van Cuijk en Maashorst dit toezicht met het basisteam Maas & Leijgraaf van politie zelf verder vormgeven. Het doel van deze controles op legaal en illegaal sekswerk is duidelijk krijgen of voldaan wordt aan geldende wet- en regelgeving. Grondslag van de controles is een bestuursrechtelijke controle op vergunningsplicht. Daarnaast is er extra aandacht voor de aanwezigheid van minderjarigen en/of er sprake is van dwang, uitbuiting of andere zorgwekkende signalen waarbij opvolging vereist is. Ondanks het afstoten van deze taak is het netwerk vanzelfsprekend nog steeds in stand. Eventuele signalen kunnen dan ook snel en effectief bij de juiste partij worden neergelegd. Binnen de gemeenten Land van Cuijk en Maashorst worden deze controles uitgevoerd door het Interventieteam Maas & Leijgraaf (IML).

5.2 Casuïstiek en privacy

Indien een signaal dusdanig is dat deze aanleiding geeft om een casus te starten (dan wel bij de Taskforce-RIEC, dan wel door zorgpartners), hebben wij te maken met het delen van privacygevoelige informatie.

Binnen het samenwerkingsverband van de Taskforce-RIEC is hiertoe eerder een convenant afgesloten en zijn afspraken gemaakt in de vorm van een privacy protocol. Inmiddels is er ook een samenwerkingsconvenant Zorgtafel regio Oost-Brabant Slachtoffers Mensenhandel 18- / 18+ (De Zorgtafel), een privacy protocol en een werkproces opgesteld en ondertekent voor de gemeenten en zorgpartners in Oost-Brabant.

6. Wat zijn onze ambities en acties?

In dit hoofdstuk geven we middels ambities aan wat we willen bereiken de komende vier jaar. In het uitvoeringsprogramma staat hoe we dat concreet gaan doen. De kern van de boodschap is dat we een belangrijke bijdrage willen leveren in de preventie van mensenhandel. We sluiten hierbij aan op de ambities en acties van onze buurgemeenten.

6.1 Ambities

Ambitie 1: De basis op orde brengen in de aanpak van mensenhandel

De aanpak mensenhandel is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het Sociaal Domein en Openbare Orde en Veiligheid. We beleggen de rol van aandachtsfunctionaris daarom zowel bij het team Beleid Sociaal Domein als het team Openbare Orde en Veiligheid. De aandachtsfunctionaris is verantwoordelijk voor de acties die horen bij de aanpak mensenhandel. We maken een stappenplan van de meldroute

signalen mensenhandel. Door de basis op orde te hebben kunnen we gericht doorpakken in de uitvoering. Wanneer er casussen van mensenhandel zijn worden deze in opgepakt door de procesregisseurs Zorg en Veiligheid van het Sociaal Domein in samenwerking met een adviseur Openbare Orde en Veiligheid.

Ambitie 2: Bewustwording vergroten en kennis vergaren over mensenhandel

Bewustwording start met kennis. Voorlichting voor bestuurders, ambtenaren, professionals en inwoners helpt om de bewustwording te vergroten van verschillende vormen van mensenhandel en de impact ervan op slachtoffers en de gemeenschap. Daarnaast willen we dat mensen weten waar ze met signalen van mensenhandel terecht kunnen. We brengen kennis en kunde bij elkaar door trainingen te organiseren waarin we informatie uitwisselen en van elkaar leren.

Ambitie 3: Zicht krijgen op aard en omvang van de problematiek

Het is lastig om zicht te krijgen op de aard en omvang van mensenhandel. Tegelijkertijd is het wel van belang om mensenhandel adequaat op te kunnen pakken en de noodzaak ervan te kunnen benadrukken. Daarom zetten we ons, samen met ketenpartners, in om de problematiek zoveel mogelijk in beeld te krijgen en te monitoren.

Ambitie 4: Terugdringen van mensenhandel

We bestrijden mensenhandel door signalen op te pakken en voeren controles uit waarbij we optreden wanneer dat nodig is.

Ambitie 5: Integraal werken en inzetten op hulp en ondersteuning van slachtoffers

De gemeente is organisatorisch en financieel verantwoordelijk voor de zorg en opvang van slachtoffers van mensenhandel. Er is sprake van regionale zorgcoördinatie mensenhandel waar we als gemeente bij aansluiten. We zetten ons in om de slachtoffers en daders van de juiste ondersteuning te voorzien.

De vijf ambities werken we uit in actiepunten. Deze actiepunten zijn uitgewerkt in hoofdstuk 8.

7. Evaluatie

Door te focussen op de bewustwording en signalering, inzicht in lokale problematiek, opwerpen van barrières, zorg en hulpverlening, creëren we een stevige basis waar we in de toekomst verder op door kunnen bouwen. Zodoende kunnen we mensenhandel (eerder) voorkomen, constateren, aanpakken, en tijdig de juiste hulpverlening inzetten. Dit doen en kunnen we niet alleen. De samenwerking met lokale en regionale partners is hierin vereist.

Het uitvoeringsbeleid voor de aanpak van mensenhandel is in lijn met het Integraal Veiligheidsplan. Deze wordt in 2025 geëvalueerd. Waar nodig stellen we het beleidsplan bij zodat we mee kunnen bewegen met trends en ontwikkelingen waar nieuwe acties uit voort kunnen vloeien.

8. Actiepunten

Per ambitie benoemen we de bijbehorende acties, wie het oppakt en wanneer. De actiepunten staan niet altijd los van elkaar. De uitkomst van het ene actiepunt kan ook bijdragen aan het bereiken van een ander actiepunt.

De lokale aandachtsfunctionaris mensenhandel heeft een coördinerende rol in dit plan. De aandachtsfunctionaris is de themahouder en contactpersoon mensenhandel intern, maar ook voor partners extern. Hij/zij blijft op de hoogte van regionale en lokale ontwikkelingen, zorgt voor bekendheid van zijn/haar taken en draagt zorg dat de actiepunten tijdig worden uitgevoerd.

Mensenhandel vereist een integrale aanpak waarin we met diverse partners samenwerken. Dit vergt dat we elkaar vertrouwen, kennis en informatie delen, betrokken zijn bij het thema mensenhandel en capaciteit vrijmaken voor de samenwerking. Denk hierbij aan partners als de politie, Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA), het Openbaar Ministerie en lokale en regionale zorg- en welzijnsinstanties. Wij betrekken hen in de uitwerking van de actiepunten. Ook is het van belang dat de regio samenwerkt, omdat mensenhandel (gemeente-) grensoverschrijdend plaatsvindt. Daarom werken we nauw samen met het Regiobureau Integraal Veiligheid Oost-Brabant (RIVOB) en Taskforce-RIEC Brabant – Zeeland (RIEC)⁶. Zij hebben een uitgebreid ondersteuningsaanbod tot hun beschikking waar wij zowel lokaal als ook regionaal gebruik van kunnen maken.

In onderstaande tabel staan de afkortingen die gebruikt worden bij de actiepunten.

6) Het RIEC is een netwerkorganisatie die zich richt op het bestrijden van ondermijnende criminaliteit middels verbinden van informatie, expertise en krachten van verschillende overheidsinstanties in de regio Zeeland en Noord-Brabant.

Afkortingen	
AF	Aandachtsfunctionaris mensenhandel
COMM	Afdeling Communicatie
HRM	Team Human Resource Management Organisatie
RIVOB	Regiobureau Integrale Veiligheid Oost-Brabant
RIEC	Taskforce-RIEC Brabant – Zeeland
JZ	Juridische Zaken
IML	Interventieteam Maas & Leijgraaf

Ambitie 1: De basis op orde brengen in de aanpak van mensenhandel

Aandachtsfunctionaris en meldroute

Het kan soms lastig zijn voor medewerkers, hiermee worden medewerkers binnen de gemeente en van ketenpartners bedoeld, om een vermoeden van mensenhandel te koppelen aan een vaag signaal. Een meldroute waar signalen veilig kunnen worden gemeld binnen de gemeente kan helpend zijn. Dit kan bij de aandachtsfunctionaris mensenhandel. Die kan ondersteuning bieden bij het concretiseren van het signaal. De aandachtsfunctionaris koppelt ook terug aan de medewerker wat er met de melding is gebeurd en betreft deze medewerker actief bij de melding. Dit werkt motiverend om te blijven melden. Door alle signalen te bundelen, wordt het zicht op aard en omvang van de problematiek beter.

Nr.	Actie	Wie	Wanneer
1.1	Vaststellen wie de aandachtsfunctionaris mensenhandel is en wat zijn taken zijn.	HRM + AF	2024
1.2	Opleiden van de aandachtsfunctionaris. Opleiden van de aandachtsfunctionaris door de ketenregisseur ⁷ (Train de Trainer) om intern (optioneel extern) trainingen te geven over mensenhandel ⁸ .	AF + RIEC	2024 en doorlopend
1.3	Inrichten van een interne meldroute waarin staat waar men terecht kan met signalen of meldingen en hoe deze worden verwerkt.	AF	2025
1.4	Onder de aandacht brengen van de interne meldroute bij de medewerkers.	AF + COMM	2025 en doorlopend
1.5	In kaart brengen wie de betrokken ketenpartners zijn en welke rollen, taken en bevoegdheden zij vervullen.	AF + ketenpartners	2025

Ambitie 2: Bewustwording vergroten en kennis vergaren over mensenhandel

Medewerkers

Medewerkers staan direct en indirect in contact met mogelijke slachtoffers, daders en facilitators. We zetten in op training en voorlichting om medewerkers bewust te maken van de problematiek, hun signaleringsrol hierin en waar ze dit kunnen melden.

Nr.	Actie	Wie	Wanneer
2.1	Inrichten van informatiepagina mensenhandel op intranet van de gemeenten. Daarop wordt duidelijk wat mensenhandel is, hoe dit gesignaleerd kan worden, bespreekbaar kan worden gemaakte en waar men terecht kan met signalen en weblinks naar informatiepagina's en webinars.	AF + COMM	2025
2.2	Inzetten van tools waarmee duidelijk wordt hoe medewerkers verschillende vormen van mensenhandel kunnen signaleren, hoe ze vervolgens kunnen handelen en de signalen bespreekbaar kunnen maken.	AF + RIEC	2025 en doorlopend

7) De ketenregisseur mensenhandel houdt vanuit het RIVOB regie op de keten, ontwikkelt regionale activiteiten en ondersteunt gemeenten bij de aanpak mensenhandel.

8) De ketenregisseur en het RIEC kunnen de AF trainen. Dit kan in overleg worden afgestemd.

2.3	Zorgen voor herhaalde interne focus op het onderwerp mensenhandel, met als doel het vergroten van bewustzijn, het verbeteren van de herkenning van signalen en het aanmoedigen van melding ervan.	AF + COMM + RIEC + RIVOB	2025 en verder
-----	---	--------------------------	----------------

Inwoners

Mensenhandel komt overal voor. In allerlei sectoren, in grote steden, op het platteland. Niet iedereen heeft voldoende kennis over mensenhandel om dit te herkennen en te melden. Bewustwording is ten eerste van belang om daderschap en slachtofferschap te voorkomen en signaleren. Ten tweede om men ervan bewust te maken dat ze onbedoeld gebruik kunnen maken van diensten van slachtoffers mensenhandel.

Nr.	Actie	Wie	Wanneer
2.4	Aansluiten op de jaarlijkse campagne m.b.t. Mensenhandel, gericht op bewustwording, herkenning en melden van signalen bij het meldpunt dat ingericht wordt.	AF + COMM + RIEC + RIVOB	2025 en doorlopend
2.5	Verstrekken van informatie aan scholen over criminele en seksuele uitbuiting die zij gemakkelijk door kunnen geven aan de ouders en/of jeugdigen (doelgroep 12 tot 18-jarigen inclusief MBO).	AF + RIEC	2026
2.6	Informeren van de inwoners en/of bedrijven waardoor zij minder kwetsbaar worden. Onder meer door het verstrekken van online en offline informatiemateriaal.	AF + COMM + RIEC	2026
2.7	In beeld brengen welke (andere) professionals, organisaties en ondernemers we willen bereiken en daar een actieplan voor maken.	AF	2027

Ambitie 3: Zicht krijgen op aard en omvang van de problematiek

We willen zicht hebben op de lokale aard en omvang van de problematiek. Daarbij gaat het niet alleen om harde cijfers van slachtoffer- en daders, die zijn vaak niet voor handen. Hierbij gaat het ook over het aantal signalen van mensenhandel, welke signalen tot een melding leiden en binnen welke groepen de meeste meldingen naar voren komen. Maar ook waar we signalen missen. We beseffen ons dat de signalen nog lang geen volledig beeld van de aard en omvang geven.

Nr.	Actie	Wie	WANNEER
3.1	Verantwoordelijk voor het monitoren van de meldingen over mensenhandel bij de gemeente Maashorst en het categoriseren ervan. Deze meldingen worden voorgelegd aan de ketenregisseur mensenhandel en de zorgcoördinatoren mensenhandel.	AF + COMM	2024 en doorlopend
3.2	Onderzoeken hoe we de gemeentelijke informatiepositie kunnen versterken ten aanzien van mensenhandel. Dit doen wij samen met onze lokale en regionale partners. Hierbij houden we rekening met de bestaande convenanten ten aanzien van het delen van privacygevoelige informatie binnen en buiten de eigen organisatie.	AF + ketenpartners	2025 en verder

Ambitie 4: Terugdringen van mensenhandel

We gebruiken bestuurlijke instrumenten en werpen hiermee barrières op om mensenhandel te voorkomen en aan te pakken. Zo zetten we barrièremodellen mensenhandel in om gericht criminele activiteiten te kunnen verstoren.

Nr.	Actie	Wie	WANNEER
4.1	Volgen van de ontwikkelingen van de Wet regulering sekswerk (Wrs) en welke wijzigingen dit met zich mee brengt.	RIVOB	2024 en verder

4.2	Uitvoeren van controles op illegale en legale sekswerkers en overige uitbuiting zoals bij arbeidsmigranten, op AZC's enz.	IML	2024 en verder
4.3	We toetsen de huidige APV en onderzoeken mogelijkheden om deze te verrijken met bepalingen die rondom mensenhandel toepasbaar zijn ⁹ .	JZ	2024 en verder

Ambitie 5: Integraal werken en inzetten op hulp en ondersteuning van slachtoffers

Vanuit de WMO en vanuit de Jeugdwet zijn gemeenten organisatorisch en financieel verantwoordelijk voor de zorg en opvang voor slachtoffers van mensenhandel. In Oost-Brabant is er sprake van regio-dekkende zorgcoördinatie wat betekent dat er voor iedere gemeente in de regio een zorgcoördinator mensenhandel actief is. De zorgcoördinator zorgt voor belangenbehartiging en het organiseren van een samenhangend hulp- en ondersteuningsaanbod aan (vermoedelijke) slachtoffers van mensenhandel en toeleiding naar de juiste organisaties. De taken van de zorgcoördinator zijn als volgt:

- Optimaliseren van het zorg- en ondersteuningsaanbod in de regio;
- De coördinatie van de hulpverlening per (vermoedelijk) slachtoffer inclusief intake en begeleiding;
- Verstrekken van informatie en advies aan professionals en cliënten;
- Rapportage en terugkoppeling aan Comensha.

We hebben afspraken met instellingen voor Vrouwenopvang en Maatschappelijke Opvang voor opvang van deze slachtoffers. Voor onze regio is de zorgcoördinator ondergebracht bij Maatschappelijke Opvang (MO) Den Bosch.

Nr.	Actie	Wie	WANNEER
5.1	Aansluiten van de regionale zorgcoördinatie bij de lokale (hulpverlenings-)processen ⁹ .	AF	2024 en verder
5.2	Afstemmen met de zorgcoördinator van MO Den Bosch middels een periodiek overleg. Hierin wordt stilgestaan bij de stand van zaken, gesignaleerde, lopende en afgehandelde casussen, nieuwe ontwikkelingen, knelpunten, trends en fenomenen.	AF	2024 en verder
5.3	Samenwerken in een integraal team bij de hulp en ondersteuning van slachtoffers.	AF + partners	2024 en verder

Monitoren en evalueren

Het uitvoeringsbeleid voor de aanpak van mensenhandel is in lijn met het Integraal Veiligheidsplan. Deze wordt in 2026 geëvalueerd. Bij de evaluatie wordt zowel het zorg- als veiligheidsdomein betrokken.

⁹) Vanuit het programma Huiselijk Geweld en Kindermishandeling wordt er een regionaal uitvoerend plan opgesteld in 2022/2023. Daarin is ook aandacht voor de zorgcoördinatie rondom mensenhandel. Afstemming hierover is wenselijk om dubbelingen te voorkomen